

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2012 m. sausio 17 d.*

„Darbuotojų migrantų socialinė apsauga — Reglamentas (EEB) Nr. 1408/71 — Darbuotojas, įdarbintas Nyderlandų kontinentiniame šelfe esančioje dujų gavybos platformoje — Privalomasis draudimas — Atsisakymas mokėti nedarbingumo išmoką“

Byloje C-347/10

dėl *Rechtbank Amsterdam* (Nyderlandai) 2010 m. liepos 5 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2010 m. liepos 8 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

A. Salemink

prieš

Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen,

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas V. Skouris, kolegijų pirmininkai A. Tizzano, J.N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts ir J.-C. Bonichot, teisėjai R. Silva de Lapuerta, K. Schiemann (pranešėjas), E. Juhász, G. Arestis, D. Šváby ir M. Berger,

generalinis advokatas P. Cruz Villalón,

posėdžio sekretorė L. Hewlett, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2011 m. birželio 14 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- A. Salemink, atstovaujamo *jurist* R. E. Zalm,
- *Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen*, atstovaujamos I. Eijkhout,
- Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos C. M. Wissels ir M. Noort,
- Graikijos vyriausybės, atstovaujamos S. Vodina, E.-M. Mamouna ir G. Karipsiadis,
- Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos iš pradžių B. Plaza Cruz, vėliau S. Centeno Huerta,
- Europos Komisijos, atstovaujamos M. van Beek ir V. Kreuschitz,

* Proceso kalba: olandų.

susipažinęs su 2011 m. rugsėjo 8 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,
priima ši

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl EB 39 ir 299 straipsnių ir 1971 m. birželio 14 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims, [savarankiškai dirbantiems asmenims] ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje, iš dalies pakeisto ir atnaujinto 1996 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 118/97 (OL L 28, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 3 t., p. 3), iš dalies pakeistu 1998 m. birželio 29 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1606/98 (OL L 209, p. 1, toliau – Reglamentas Nr. 1408/71), I ir II antraštinių dalių išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant ginčą tarp Nyderlandų piliečio A. Salemnik, dirbusio Nyderlandų kontinentiniame šelfe esančioje dujų gavybos platformoje ir gyvenančio Ispanijoje, ir *Raad van bestuur van het l'Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen* (Pagal darbo sutartį dirbančių asmenų draudimo valdymo instituto valdyba) dėl pastarosios atsisakymo jam skirti nedarbingumo išmoką.

Teisinis pagrindas

Tarptautinė teisė

- 3 Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijos, pasirašytos 1982 m. gruodžio 10 d. Montego Bėjuje (Jamaika), įsigaliojusios 1994 m. lapkričio 16 d., Nyderlandų Karalystės ratifikuotos 1996 m. birželio 28 d. ir Europos bendrijos vardu patvirtintos 1998 m. kovo 23 d. Tarybos sprendimu 98/392/EB (OL L 179, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 4 sk., 3 t., p. 260, toliau – Jūrų teisės konvencija), 60 straipsnyje „Dirbtinės salos, įrenginiai ir statiniai išskirtinėje ekonominėje zonoje“ nustatyta:

„1. Išskirtinėje ekonominėje zonoje pakrantės valstybė turi išimtinę teisę statyti, leisti ir reglamentuoti statybą, naudojimą ir eksploatavimą:

- a) dirbtinių salų;
- b) įrenginių ir statinių, jei tuo siekiama 56 straipsnyje numatytų bei kitų ekonominių tikslų;
- c) įrenginių ir statinių, kurie gali kliudyti išskirtinėje ekonominėje zonoje naudotis pakrantės valstybės teisėmis.

2. Pakrantės valstybė turi išskirtinę jurisdikciją tokioms dirbtinėms saloms, įrenginiams ir statiniams, įskaitant teisę leisti įstatymus ir kitus teisės aktus muitinės, mokesčių, sveikatos, saugumo ir imigracijos srityse.

<...>.“

- 4 Jūrų teisės konvencijos 77 straipsnyje „Pakrantės valstybės teisės į kontinentinį šelfą“ numatyta:

„1. Pakrantės valstybė naudojasi suvereniomis teisėmis į kontinentinį šelfą, kiek tai susiję su jo tyrimu bei jo gamtos turtų eksploatavimu.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos teisės yra išimtinės: jei pakrantės valstybė nevykdo kontinentinio šelfo tyrimų ar neeksploatuoja jo gamtos turtų, niekas negali imtis tokios veiklos, neturėdamas pakrantės valstybės aiškaus sutikimo.

3. Pakrantės valstybės teisės į kontinentinį šelfą nepriklauso nuo jo užėmimo, nesvarbu, ar jis būtų faktinis, ar fiktyvus, taip pat nuo bet kokio pareiškimo tuo klausimu.

<...>.“

5 Šios konvencijos 80 straipsnyje „Dirbtinės salos, įrenginiai ir statiniai kontinentiniame šelfe“ nustatyta:

„60 straipsnis *mutatis mutandis* yra taikomas dirbtinėms saloms, įrenginiams ir statiniams kontinentiniame šelfe.“

Sąjungos teisės aktai

6 Reglamento Nr. 1408/71 13 straipsnyje „Bendrosios taisyklės“ numatyta:

„1. Laikantis 14c ir 14f straipsnių, asmenims, kuriems taikomas šis reglamentas, taikomi tik vienos valstybės narės teisės aktai. Tokie teisės aktai nustatomi remiantis šios antraštinės dalies nuostatomis.

2. Laikantis 14–17 straipsnių:

a) vienos valstybės narės teritorijoje pagal darbo sutartį dirbančiam asmeniui taikomi tos valstybės teisės aktai, net jeigu jis gyvena kitos valstybės narės teritorijoje arba įmonės, kurioje jis dirba, buveinė juridškai įregistruota ar veiklos vieta arba jį nusamdęs asmuo yra kitos valstybės narės teritorijoje;

<...>.“

Nacionalinės teisės aktai

7 Pagal Sveikatos draudimo įstatymo (*Ziektewet*, toliau – ZW) 3 straipsnį:

„1. Pagal darbo sutartį dirbančiu asmeniu laikomas fizinis asmuo iki 65 metų, įdarbintas pagal privatinę arba viešąją teisę.

2. Asmuo, dirbantis ne Nyderlandų teritorijoje, nelaikomas pagal darbo sutartį dirbančiu asmeniu, nebent gyvena Nyderlanduose ir jo darbdavys taip pat gyvena arba yra įsteigtas Nyderlanduose.“

8 Įstatymo dėl darbo ir užmokesčio pagal darbingumą (*Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen*, toliau – WIA), įsigaliojusio 2006 m. sausio 1 d., 7 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad „pagal darbo sutartį dirbantis darbuotojas draudžiamas privalomuoju draudimu“.

9 Pagal WIA 8 straipsnio 1 dalį „šiuo įstatyme pagal darbo sutartį dirbančiu darbuotoju laikomas pagal darbo sutartį dirbantis darbuotojas, kaip jis suprantamas pagal [ZW], išskyrus asmenis, kurių statusas grindžiamas minėto įstatymo 4 straipsnio 1 dalies g punktu“.

10 Iš WIA 18 straipsnio 1 ir 2 dalių matyti, kad savanoriškuoju draudimu gali apsidrausti asmenys iki 65 metų, kurie nėra laikomi pagal darbo sutartį dirbančiais asmenimis, kaip tai suprantama pagal ZW 3 straipsnio 2 ir 5 dalis, ir kurių privalomasis draudimas pasibaigęs, gyvenantys už Nyderlandų teritorijos ribų ir, pasibaigus privalomajam draudimui, dirba pagal ne ilgesnės nei penkerių metų trukmės darbo sutartį su Nyderlanduose gyvenančiu arba įsteigtu darbdaviu.

- 11 Pagal WIA 47 straipsnio 1 dalį apdraustasis ligos atveju turi teisę gauti nedarbingumo išmoką, jei pasibaigė laukimo terminas, nedarbingumas yra visiškas ir ilgalaikis bei apdraustajam netaikomas joks išmokos neskyrimo pagrindas.
- 12 Darbo naudingųjų iškasenų gavybos Šiaurės jūroje sektoriuje įstatymo (*Wet arbeid mijnbouw Noordzee*) 3 straipsnyje nustatyta:
- „1. Šis straipsnis taikomas darbuotojams, kurie nėra apdrausti pagal [ZW] ar kurią kitą atitinkamą Europos Sąjungos valstybės narės teisės aktuose įtvirtintą sistemą ir kurių darbo sutarčiai taikoma Nyderlandų darbo sutarčių teisė, bent jau privalomosios jos nuostatos.
2. Darbuotojas, dėl ligos negalintis atlikti savo darbo, turi teisę gauti Civilinio kodekso 7 knygos 629 straipsnio 1 dalyje numatytą atlyginimą 104 savaites, net jei jo darbo sutartis per tą laiką pasibaigė.“

Pagrindinės bylos faktinės aplinkybės ir prejudicinis klausimas

- 13 Nyderlandų pilietis A. Salemnink nuo 1996 m. dirbo sanitaru ir dalį laiko rentgenologu bendrovės *Nederlandse Aardolie Maatschappij* dujų gavybos platformoje. Ši platforma yra už Nyderlandų teritorinių vandenų ribų, tačiau Nyderlandų kontinentiniame šelfe, maždaug 80 km nuo Nyderlandų pakrantės.
- 14 2004 m. rugsėjo 10 d. A. Salemnink persikėlė į Ispaniją.
- 15 Prieš išvykdamas į Ispaniją A. Salemnink buvo apdraustas privalomuoju draudimu pagal ZW, kurio 3 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad asmuo, dirbantis ne Nyderlandų teritorijoje, nelaikomas pagal darbo sutartį dirbančiu asmeniu, nebent gyvena Nyderlanduose ir jo darbdavys taip pat gyvena arba yra įsteigtas šioje valstybėje narėje.
- 16 Persikėlęs į Ispaniją A. Salemnink nebetenkino minėto 3 straipsnio 2 dalyje nustatytos gyvenamosios vietos sąlygos, todėl nebuvo apdraustas privalomuoju draudimu nuo nedarbingumo.
- 17 Nuo 2004 m. spalio 4 d. A. Salemnink buvo įtrauktas į savanoriškojo draudimo sistemą, tačiau vėliau šis jo draudimas nutrauktas, nes jis nesumokėjo įmokų. Tolesni A. Salemnink bandymai 2006 m. grįžti į savanoriškojo draudimo sistemą buvo nesėkmingi, nes šiuos formalumus jis pradėjo per vėlai.
- 18 2006 m. spalio 24 d. A. Salemnink susirgo ir 2007 m. rugsėjo 11 d. paprašė nedarbingumo išmokos pagal WIA nuo 2008 m. spalio 24 d.
- 19 *Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen* (Pagal darbo sutartį dirbančių asmenų draudimo valdymo institutas, toliau – UWV) šį prašymą atmetė motyvuodamas tuo, kad A. Salemnink nedarbingumo atsiradimo momentu, t. y. 2006 m. spalio 10 d., nebuvo apdraustas privalomuoju draudimu. Kadangi jis nuo 2004 m. rugsėjo 10 d. gyvena ne Nyderlanduose, UWV nusprendė, kad nuo to momento jis nebėra apdraustas privalomuoju draudimu.
- 20 *Rechtbank Amsterdam* A. Salemnink tvirtino, kad jam priklauso nedarbingumo išmoka remiantis Reglamentu Nr. 1408/71, anot jo, taikomu Nyderlandų kontinentiniame šelfe, kuris turi būti traktuojamas kaip Nyderlandų teritorijos dalis.
- 21 Šiuo klausimu jis nurodo *Sociale Verzekeringsbank* (Socialinio draudimo fondas, toliau – SVB) nuo 2006 m. sausio 1 d. vykdomą politiką, kuri paremta 1994 m. birželio 29 d. Teisingumo Teismo sprendimu *Aldewereld* (C-60/93, Rink. p. I-2991) ir pagal kurią darbuotojai, dirbantys Nyderlandų kontinentiniame šelfe, laikomi apdraustais Nyderlandų socialiniu draudimu.

- 22 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas šią politiką apibūdina taip:

„SVB mano, kad Reglamento (Nr. 1408/71) II antraštinė dalis taikoma tada, kai darbuotojas gyvena Bendrijos teritorijoje, bet Bendrijos teritorijoje įsisteigusio darbdavio yra įdarbintas už Bendrijos teritorijos ribų. Šiuo klausimu SVB iš (1984 m. liepos 12 d. Teisingumo Teismo sprendimo) *Prodest* (237/83, Rink. p. 3153) ir (minėto) Sprendimo *Aldewereld* motyvų kildina sąlygą, kad prieš pradėdamas darbą ne Bendrijos teritorijoje darbuotojas turi būti apdraustas toje valstybėje narėje, kurioje yra įsisteigęs jo darbdavys, arba kad darbuotojas, remiantis tos valstybės narės nacionalinės teisės aktais, būtų apdraustas tol, kol dirba ne Bendrijos teritorijoje. Jei viena iš šių sąlygų tenkinama, SVB mano, kad tuo metu, kol darbuotojas dirba ne Bendrijos teritorijoje, taikomi darbdavio valstybės narės teisės aktai.“

- 23 UWV nusprendė, kad persikėlęs į Ispaniją A. Saleminink nebeatitiko privalomojo draudimo reikalavimų.

- 24 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas abejoja dėl Reglamento Nr. 1408/71 taikymo nagrinėjamam kontinentiniam šelfui. Jis kelia klausimą, ar nereikia atskirti teritorijų, kuriose galioja valstybės narės suverenitetas, ir teritorijų, kuriose valstybė narė gali įgyvendinti ribotas suverenias teises, tačiau taip pat gali šių teisių neįgyvendinti, kaip, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo nuomone, ir pasirinko Nyderlandai dėl socialinės apsaugos teisės kontinentiniame šelfe. Taigi kyla klausimas, ar kontinentiniame šelfe įgyvendindama funkcinę jurisdikciją valstybė narė gali skirtingai traktuoti jame dirbančius darbuotojus ir darbuotojus, dirbančius tos valstybės teritorijoje.

- 25 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pritaria, kad UWV atsisakymas gali būti nesuderinamas su laisvo darbuotojų judėjimo principu, nes A. Saleminink neteko privilegijos, kuria naudojosi gyvendamas Nyderlanduose. Tačiau teismas kelia klausimą, ar ši nesuderinamumą švelnina aplinkybė, kad A. Saleminink turėjo galimybę apsidrausti savanoriškai ir ja pasinaudojo.

- 26 Galiausiai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad gyvenamosios vietos sąlyga, įtvirtinta ZW 3 straipsnio 2 dalyje, yra problemiškas kriterijus, nes gali lemti diskriminaciją dėl pilietybės.

- 27 Tokiomis aplinkybėmis *Rechtbank Amsterdam* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar Europos bendrijos teisės nuostatomis, kuriomis įgyvendinamas laisvas darbuotojų judėjimas, ypač Reglamento Nr. 1408/71 I ir II antraštinių dalių bei EB 39 ir 299 straipsnių <...> nuostatomis, prieštarauja tai, kad darbuotojas, Nyderlanduose įsisteigusio darbdavio įdarbintas už Nyderlandų teritorijos ribų Nyderlandų kontinentiniame šelfe esančiame stabiliam įrenginyje, nedraudžiamas nacionaliniuose įstatymuose numatyto darbuotojų draudimu tik dėl to, kad gyvena ne Nyderlanduose, o kitoje valstybėje narėje (šiuo atveju Ispanijoje), net jei jis turi Nyderlandų pilietybę ir gali naudotis savanoriškuoju draudimu iš esmės tokiomis pačiomis sąlygomis, kurios taikomos privalomajam draudimui?“

Dėl prejudicinio klausimo

- 28 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Reglamento Nr. 1408/71 nuostatos ir EB 39 straipsnis turi būti aiškinami taip, kad draudžiama situacija, kai darbuotojas, dirbantis valstybės narės kontinentiniame šelfe esančiame stabiliam įrenginyje, nedraudžiamas toje valstybėje nacionaliniuose socialinio draudimo įstatymuose numatyto privalomuoju draudimu tik dėl to, kad gyvena ne toje, o kitoje valstybėje narėje.

- 29 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal Reglamento Nr. 1408/71 13 straipsnio 2 dalies a punktą valstybės narės teritorijoje pagal darbo sutartį dirbančiam asmeniui taikomi tos valstybės teisės aktai, net jeigu jis gyvena kitos valstybės narės teritorijoje.
- 30 Tačiau galimybę taikyti minėto 13 straipsnio 2 dalies a punktą ir Sąjungos teisę apskritai tokioje byloje, kaip nagrinėjamoji, ginčija ir Nyderlandų vyriausybė, ir UWV, nes nagrinėjama profesinė veikla atliekama dujų gavybos platformoje, esančioje Nyderlandų kontinentiniame šelfe, už Nyderlandų teritorinių vandenų ribų. Nyderlandų vyriausybė ir UWV šiuo klausimu tvirtino, kad Reglamento Nr. 1408/71 teritorinė taikymo sritis yra tik nacionalinė teritorija. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat abejoja dėl galimybės taikyti Sąjungos teisę nagrinėjamame kontinentiniame šelfe.
- 31 Šiuo atžvilgiu svarbu atsižvelgti į tarptautinės teisės normas ir principus, susijusius su kontinentinio šelfo teisiniu režimu.
- 32 1969 m. vasario 20 d. sprendime (vadinamosios Šiaurės jūros kontinentinio šelfo bylos, *Recueil des arrêts, avis consultatifs et ordonnances*, 1969, p. 3, 19 punktas) Tarptautinis Teisingumo Teismas išsakė savo nuomonę dėl pakrantės valstybės teisių į kontinentinį šelfą, kuris yra natūralus jos teritorijos tęsinys po vandeniu. Teismas nusprendė, kad šios teisės egzistuoja *ipso facto* ir *ab initio* dėl tos valstybės suvereniteto šioje teritorijoje ir dėl šio suvereniteto pratęsimo – galimybės įgyvendinti jos suverenias teises tirti jūros dugną ir eksploatuoti jūros gamtos išteklius.
- 33 Iš Jūrų teisės konvencijos 77 straipsnio matyti, kad pakrantės valstybė naudojasi suvereniomis teisėmis į kontinentinį šelfą, kiek tai susiję su jo tyrimu ir jo gamtos išteklių eksploatavimu. Šios teisės yra išimtinės: jei pakrantės valstybė nevykdo kontinentinio šelfo tyrimų ar neeksploatuoja jo gamtos išteklių, niekas negali imtis tokios veiklos be pakrantės valstybės aiškaus sutikimo.
- 34 Dėl dirbtinių salų, įrenginių ir statinių kontinentiniame šelfe pasakytina, kad pagal Jūrų teisės konvencijos 80 straipsnį ir šios konvencijos 60 straipsnį pakrantės valstybė turi išimtinę teisę juos statyti, leisti ir reglamentuoti jų statybą, naudojimą ir eksploatavimą. Pakrantės valstybė turi išskirtinę jurisdikciją tokioms dirbtinėms saloms, įrenginiams ir statiniams.
- 35 Kadangi valstybė narė savo kontinentiniame šelfe turi suverenitetą, nors ir funkcinį ir ribotą (šiuo klausimu žr. 2007 m. kovo 29 d. Sprendimo *Aktiebolaget NN*, C-111/05, Rink. p. I-2697, 59 punktą), darbas šiame kontinentiniame šelfe esančiuose stabiluose ar plaukiojančiuose įrenginiuose tiriant ir (arba) eksploatuojant gamtos išteklius, siekiant taikyti Sąjungos teisę, turi būti laikomas darbu tos valstybės teritorijoje (šiuo klausimu žr. 2002 m. vasario 27 d. Sprendimo *Weber*, C-37/00, Rink. p. I-2013, 36 punktą ir 2005 m. spalio 20 d. Sprendimo *Komisija prieš Jungtinę Karalystę*, C-6/04, Rink. p. I-9017, 117 punktą).
- 36 Taigi valstybė narė, besinaudojanti ekonomine prerogatyva tirti ir (arba) eksploatuoti savo kontinentinio šelfo dalyje esančius išteklius, negali netaikyti Sąjungos teisės nuostatų, kuriomis užtikrinamas laisvas darbuotojų, dirbančių tokiuose įrenginiuose, judėjimas.
- 37 Nustačius, kad Sąjungos teisė, ypač Reglamentas Nr. 1408/71, taikytina valstybės narės kontinentiniame šelfe, reikia išnagrinėti, ar pagal šį reglamentą ir EB sutarties nuostatas, susijusias su laisvu darbuotojų judėjimu, draudžiama, kad tokioje situacijoje, kaip antai A. Salemnink, esantis asmuo nebūtų apdraustas privalomuoju draudimu dėl to, kad persikėlė į Ispaniją.
- 38 Šiuo atžvilgiu pabrėžtina, kad Reglamento Nr. 1408/71 13 straipsnio 2 dalies a punkto vienintelis tikslas – nurodyti taikytinus nacionalinės teisės aktus asmenims, dirbantiems pagal darbo sutartį valstybės narės teritorijoje. Šios nuostatos tikslas nėra nustatyti teisę ar pareigą draustis pagal socialinės apsaugos sistemą arba vienoje ar kitoje šios sistemos srityje buvimo sąlygas. Kaip ne kartą savo

praktikoje nurodė Teisingumo Teismas, šios sąlygos turi būti nustatomos kiekvienos valstybės narės teisės aktuose (žr., be kita ko, 1982 m. rugsėjo 23 d. Sprendimą *Koks*, 275/81, Rink. p. 3013, ir 2005 m. liepos 7 d. Sprendimo *van Pommeren-Bourgon diën*, C-227/03, Rink. p. I-6101, 33 punktą).

- 39 Tačiau, nors valstybės narės išlaiko kompetenciją nustatyti draudimo savo socialinės apsaugos sistemose sąlygas, ją vykdydamos jos turi laikytis Sąjungos teisės, ypač Sutarties nuostatų, susijusių su laisvu darbuotojų judėjimu (šiuo klausimu žr. 1990 m. gegužės 3 d. Sprendimo *Kits van Heijningen*, C-2/89, Rink. p. I-1755, 20 punktą ir 2000 m. lapkričio 23 d. Sprendimo *Elsen*, C-135/99, Rink. p. I-10409, 33 punktą).
- 40 Todėl, pirma, šios sąlygos negali lemti to, kad nacionalinės teisės aktai, kaip antai nagrinėjami pagrindinėje byloje, būtų netaikomi asmenims, kuriems jie taikytini pagal Reglamentą Nr. 1408/71, ir, antra, privalomojo draudimo sistema turi būti suderinama su EB 39 straipsnio nuostatomis (šiuo klausimu žr. minėtų sprendimų *Kits van Heijningen* 20 punktą ir *van Pommeren-Bourgon diën* 39 punktą).
- 41 Reglamento Nr. 1408/71 13 straipsnio 2 dalies a punkte aiškiai nustatyta, kad valstybės narės teritorijoje pagal darbo sutartį dirbančiam asmeniui taikomi tos valstybės teisės aktai, „net jeigu jis gyvena kitos valstybės narės teritorijoje“. Ši nuostata būtų pažeista, jei valstybės narės, kurioje dirbama pagal darbo sutartį, teisės aktuose nustatyta gyvenamosios vietos sąlyga būtų taikoma minėtame 13 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytiems asmenims norint apsidrausti privalomuoju draudimu. Šių asmenų atžvilgiu pagal šią nuostatą gyvenamosios vietos sąlyga pakeičiama sąlyga, paremta darbu atitinkamos valstybės narės teritorijoje (žr. minėto Sprendimo *Kits van Heijningen* 21 punktą).
- 42 Taigi Reglamento Nr. 1408/71 13 straipsnio 2 dalies a punktui prieštarauja nacionalinės teisės aktai, kaip antai nagrinėjami pagrindinėje byloje, pagal kuriuos darbuotojas, dirbantis valstybės narės kontinentiniame šelfe esančioje dujų gavybos platformoje draudžiamas arba nedraudžiamas privalomuoju draudimu šioje valstybėje, remiantis gyvenamosios vietos kriterijumi.
- 43 Be to, konstatuotina, kad pagal tokius nacionalinės teisės aktus šioje valstybėje negyvenantys darbuotojai, kaip antai A. Salemnik, atsiduria mažiau palankioje padėtyje nei joje gyvenantys darbuotojai jų socialinio draudimo Nyderlanduose atžvilgiu, todėl šie aktai pažeidžia EB 39 straipsnyje užtikrintą laisvo judėjimo principą.
- 44 Nors Teisingumo Teismas minėto Sprendimo *van Pommeren-Bourgon diën* 40 punkte neatmetė galimybės, kad gyvenamosios vietos sąlyga, kuri turi būti tenkinama, kad būtų galima toliau taikyti privalomąjį draudimą tam tikrose socialinės apsaugos srityse, atitinka EB 39 straipsnį, A. Salemnik suteikta galimybė apsidrausti savanoriškuoju draudimu negali paneigti šio sprendimo 43 punkte konstatuoto teiginio. Formalumai, kuriuos savo iniciatyva turi atlikti valstybėje narėje negyvenantys darbuotojai, norintys apsidrausti savanoriškuoju draudimu, ir su tokiu draudimu susiję suvaržymai, kaip antai prašymo apsidrausti pateikimo terminų laikymasis, yra aplinkybės, dėl kurių toje valstybėje negyvenantys darbuotojai, turintys galimybę apsidrausti tik savanoriškuoju draudimu, atsiduria mažiau palankioje padėtyje nei joje gyvenantys darbuotojai, kurie draudžiami privalomuoju draudimu.
- 45 Todėl į pateiktą klausimą reikia atsakyti, jog Reglamento Nr. 1408/71 13 straipsnio 2 dalies a punktas ir EB 39 straipsnis turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiama situacija, kai darbuotojas, dirbantis valstybės narės kontinentiniame šelfe esančiame stabilizame įrenginyje, nedraudžiamas toje valstybėje narėje nacionaliniuose socialinio draudimo įstatymuose numatytu privalomuoju draudimu tik dėl to, kad gyvena ne toje, o kitoje valstybėje narėje.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 46 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

1971 m. birželio 14 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims, [savarankiškai dirbantiems asmenims] ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje, iš dalies pakeisto ir atnaujinto 1996 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 118/97, iš dalies pakeistu 1998 m. birželio 29 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1606/98, 13 straipsnio 2 dalies a punktas ir EB 39 straipsnis turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiama situacija, kai darbuotojas, dirbantis valstybei narei priklausančiame kontinentiniame šelfe esančiame stabiliam įrenginyje, nedraudžiamas toje valstybėje narėje nacionaliniuose socialinio draudimo įstatymuose numatytu privalomuoju draudimu tik dėl to, kad gyvena ne toje, o kitoje valstybėje narėje.

Parašai.